

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petina enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 77.

Sreda, 27. septembra 1933.

Leto VIII.

Velike povodnji.

Strašna razdejanja.

Povsem nepričakovano so nastale v Dravski banovini, pa tudi drugod, zadnje tri dni minulega tedna velike povodnji, ki so napravile ogromno škodo. Najbolj so bile poplavljenе savinjska dolina Celje in ribniška dolina na Dolenjskem. V Celju je odneslo oba mostova in kapucinsko predmestje, to je, kapucinski most in brv v celjski park. Voda je odnesla tudi brv pri gostilni Grenadir. V savinjski dolini in v Rimskih Toplicah pa mostove. Savinjska proga je pod vodo in je železniški promet ustavljen. Oviran je bil tudi promet na progi Zidani most—Ljubljana, kjer se je mogla uporabljati zaradi plazov in naplavljenega peska samo ena proga. Prevelika voda je ogrožala vse ljubljansko barje in celo znano tromostovje je prišlo v nevarnost. Srednja opora starega frančiškanskega mostu, kjer struga še ni betonirana, je bila v nevarnosti, da jo voda izpodkoplje, kar bi utegnilo postati nevarno za sosednje palače, ki so zgrajene na sipinah, čim bi popustila opora mostu, na kateri te sipine slo-
ne. Nič bolje se ni godilo prebivalcem v Mežiški dolini. Voda je zalila jeklarno v Ravnah. Z isto podivjanostjo je besnela Drava po svoji dolini odnesla je med drugim tudi eno tretjino mostu, ki je spajal kopno z Mariborskim otokom. Del mostu so ujeli pri Ptuj.

Jako občutna povodenj je bila tudi v kamniškem okraju. V novomeškem okraju je bil takorekoč ves promet ustavljen. Strahovito je gospodarila voda tudi v cerkniškem okraju na Notranjskem. Seveda so uvedli povsod nujne pomožne akcije.

Zakaj tajne volitve v Delavsko zbornico?

Volitve so plebiscit javnega mišljenja. Pri volitvah lahko izpričajo tisti, ki imajo volilno pravico, svoje mišljenje in zastopajo svoje interese tako, kakor mislijo, da je prav. Da je to mišljenje resnično izraz iskrenega mišljenja, so volitve tajne. Zakaj javne volitve mišljenje lahko silno izpreme zaradi moralnega ali socialnega pritiska, ki se mu marsikateri volilec vda. Tudi pri javnih volitvah je treba odkrito izpričati svoje mišljenje.

Delavska zbornica je uvedla tajno volilno pravico, ker noče nikogar siliti ne moralno in ne socialno, kako naj voli. Delavska zbornica je delavska ustanova, ki ve, da bo delavstvo in nameščenstvo volilo le delavsko in nameščensko listo: **Listo Strokovne komisije (M. Čobal) in listo Saveza privatnih namještenika Jugoslavije (J. Petejan).**

Delavska zbornica ne mara siliti volilcev, kako naj volijo, ne mara nalažati črnih list, kako je delavec ali nameščenec volil, ker računa z zavednostjo volilcev.

Naši volilci obeh skupin naj soglasno volijo svoji listi!

Marksizem živi.

Velik uspeh švicarskih socialnih demokratov.

Volitve v eksekutivni mestni svet v Zürichu so dale socialnim demokratom 5 mandatov, vsem ostalim meščanskim strankam, ki so bile združene na skupni listi, pa 4 mandate. Socialni demokrati so to pot dobili 10.000 glasov več kakor pri zadnjih volitvah.

Volitve v Delavsko zbornico se bodo vršile 21. in 22. oktobra.

Vsem delavcem, delavkam, nameščencem in nameščenkam sporočamo, da se bodo vršile volitve v Delavsko zbornico dne 21. in 22. oktobra natančno tako kot je to že bilo objavljeno v prejšnjih številkah »Delavske politike«, t. j. 21. oktobra bodo volili nekateri veliki obrati, 22. oktobra pa vsi ostali.

Preložitev volitev v Delavsko zbornico bo delavstvo izkoristilo za agitacijo, da bo zmagala razredno zavednega delavstva dne 21. in 22. oktobra čim sijajnejša. Nasprotniki, ki so s svojimi intrigami dosegli preložitev za 14 dni v nadi, da bodo s tem zbegali delavstvo, bodo dobili 21. in 22. oktobra odgovor v obliki

rdeče glasovnice.

Vsi na delo in vsi do poslednjega na volišče!

Samo lastna moč velja.

Z britkimi izkušnjami je prišlo delavstvo po vseh državah do prepričanja, da more braniti svoje interese in uresničiti svoje težnje in ideale le s svojo lastno močjo, samo s svojimi samostojnimi organizacijami, ki se na nikogar ne vežejo in ki ne poznajo nobenih drugih ozirov kakor interese in koristi delovnega ljudstva.

Razne meščanske stranke se včasih priljujejo delavcem. Marsikateri delavec jim žal marsikdaj tudi verjame. Pri nas je bil vedno mojster v tem zavajanju delavcev **politični katolicizem**. Drugače **najbolj nazadnjaški** v svoji lastni strukturi in še tem bolj konservativen v gledanju na socialno vprašanje se je klerikalizem vedno rad spomnil delavcev, če mu je šlo za to, da z delavskimi glasovi doseže zase kake politične ali gospodarske pozicije. Za te volitve v Delavsko zbornico so izdali n. pr. uradni možje katoliške akcije hujskajočo okrožnico proti našim organizacijam in Delavski zbornici, po raznih občinah pa istočasno vabijo naše ljudi, naj bi pomagali klerikalcem do stolčkov v občinah.

Jezuitski klerikalizem lahko istočasno igra sedmero vlog: kaže socialen obraz napram delavcem, strogo katoliško lice napram kmetom, opozicionalno gesto zlasti napram inteligenci, fašistovski z ozirom na konkubinat, jugoslovansko krinko proti Beogradu, slovensko masko v Ljubljani, štajersko v Mariboru itd.

Ko se je po vojni razmahnilo delavsko gibanje do nesluhenih višin, je klerus iznašel poleg znanih Korosčevih metod klerikalni »Večerni list« — revolverski ogabni žurnal, kakršnega si ne upajo izdajati niti dunajski židi; ko so sami padli z zelene veje, so se jim pa cedila usta od same socialnosti.

Če se čuti kaka meščanska grupacija resno ogrožena, je pripravljena v stiski izposoditi si tudi kake točke iz minimalnega socialističnega programa. Tudi z moko in koruzo si pomagajo včasih in pravijo potem delavcem: pogledjte, to smo mi napravili. V resnici delajo vse dobro in slabo — z edinim namenom, da razdvoje delavsko gibanje, da demoralizirajo njegove vrste in da na ta način sebi in svojemu sistemu umetno podaljšujejo življenje. Karkoli počno, delajo samo iz strahu pred socializmom. To si zapomnite za vsako klerikalno početje!

Zavedno delavstvo vse to ve, toda koliko je nezavednih, ki takih je-

zuitskih mahinacij ne vidijo do dna! Te je treba poučiti.

Volitve v Delavsko zbornico se bodo izvršile v znamenju osnovnega prepričanja:

Osvobojenje delavcev je delo delavcev samih.

Zastopstvo v Delavski zbornici spada ljudem, ki ne služijo **ni rimskemu, ni kljukarskemu križu**, temveč samo delavskim interesom.

Pri občinskih volitvah, ki se bodo sedaj vršile, še ne more delavstvo nastopiti povsod z listo svoje delavske stranke, ker ta še žal ni ustanovljena.

Zakon dovoljuje vsem volilcem, da se družijo na liste tudi brez strank. Zato so delavci po večjih industrijskih krajih začeli sestavljati svoje **samostojne liste**. Te naj pokažejo obstoj delavskega prebivalstva v vsakem kraju. Te liste bomo objavili, ko bodo vložene, da bo vsakdo vedel, kateri so **delavski kandidati**.

V zadnjem času so bile volitve v Delavsko zbornico preložene za en teden po občinskih volitvah. Občinske volitve in njihov rezultat nas ne bo prav nič motil v nobenem slučaju. Ker še ni stranke, bomo z veseljem šteli vsako število glasov, oddanih za samostojne krajevne delavske liste, ker vidimo v tem **razveseljiv pojav**, da se **hoče delavstvo samo uveljavljati** povsod v javnem življenju. Da ne bo več samostojnih delavskih list, kakor jih bo, je pa krivo to, da so se šele v zadnjem času začele priprave za obnovo samostojne politične stranke.

Prava manifestacija delavske volje bodo volitve v Delavsko zbornico, ker tu voli samo delavstvo in nameščenstvo s tajnimi glasovnicami.

Volitve so preložene na 22. oktober. Nasprotniki razrednih strokovnih organizacij morda mislijo, da bodo s tem pridobili na času. **Toda na času bodo belo-modri pridobili samo v toliko, da bodo doživeli svoj popolen poraz 14 dni kasneje.** Organizacije Strokovne komisije bodo imele dva tedna več časa, da slehernega delavca in nameščenca prepričajo, da mora iti 22. oktobra volit in glasovati za svoje bojovne organizacije, za pravo Delavsko zbornico.

Štirinajst dni več časa je za pravo še večje zmagi, kakor bi bila 8. oktobra! Torej ne odlašajte z delom, temveč nasprotno izrabite dobro vsak dan, vsako uro, vsako priliko, da bo plebiscit 22. oktobra pokazal, da je delavska razredna fronta trdna, močna, nepremagljiva!

„Stanovska“ država

V »Prager Presse« razmotriva prof. dr. Frant. Weyr o misteriju stanovske države. O propagaterjih »stanovske« države pravi pisec, da sicer z navdušenjem govore o tem problemu politiki, znanstveniki in celo diplomati, ne povedo pa, kakšna naj bo v praksi ta država. Člankar misli predvsem na Avstrijo.

Vprek obsojajo in zametavajo parlamentarni sistem.

V Avstriji se politična stranka imenuje kratko »vladajoči krogi«, da se tako otrese označbe politična stranka, čeprav se bje s fašističnim političnim gibanjem.

Resnica je, da demokracija ni prav ugledna in da bi bilo hvalevredno, če bi se poizkušalo nje napake popraviti in bi vedeli kako. Samo gesto »stan, stanovska država« pa ne zadošča, ker pravi problem bi moral biti vendarle, kako organizirati novo državo in izbegniti sporom zaradi interesov, ki so prav to, kar politični interesni spori. Nemogoče bi bilo spore poravnati pravično s poravnjavami, zato bi se moralo po parlamentarnem običaju glasovati v spornih zadevah in večina bi odločevala. Komu naj bi se torej dala večina v taki državi? Kateri stan naj bi bil najmočnejše zastopan? Ali naj bi morda stanovi po številu oseb sodelovali v stanovski državi? Naj se to izvede kakorkoli, velike razlike ne bi bilo med starim parlamentom in novim sistemom.

Toda pionirji te misli zahtevajo skromno razenega še avtoritativno vlado ter, kar je prav značilno, avtoritativno stanovsko državo. Če ne bi obstojal poleg stanovskega sveta stari parlament, ki bi obravnaval zgolj politična vprašanja, bi morala reševati vsa politična vprašanja, ki se ne tičejo stanovskih zadev, tista »avtoritativna« vlada. Ničesar pa ne povedo, kdo naj vlado sestavlja. Morda vlada sama ali stanovski svet ali celo državni predsednik sam. Kdo naj bi poravnal spore med vsemi temi faktorji? Vlada ne bi marala, da bi jo postavljali in odstavljali stanovski svet, ki bi pa bil le peto kolo, če ne bi imel nikakršnega vpliva na vlado. Isto velja za predsednika države. Kakšno razmerje bo vladalo med temi avtoritativnimi faktorji. Stanovski svet ne bi hotel igrati tako postranske vloge.

Vsa modrovanja o stanovski državi so le negativna. Vemo le, da stanovski zastopniki ne žele demokratičnega parlamenta in političnih strank, kaj pa hočejo namesto teh, pa ni nobena jasnost.

Iz dosedanjih izkušenj posnemamo, da je nameravana stanovska država blizu načela političnega absolutizma. Absolutizem je mogoč v monarhiji, neprimeren pa je za republikansko državno obliko. Monarhistična oblika se dalje lahko smatrajo tudi moderne diktature. »Avtoritativna« vlada je prikrit izraz za »absolutistično« vlado. Mogoči so Mussolini, Hitler, Dollfuss kot diktatorji brez stanovskih korporacij in stanov, niso pa mogoče te ustanove brez diktatorjev.

Avstrijska diktatura gotova!

Podkancler Fey je izjavil na shodu kneza Starhemberga vojske, da je že podpisal naredbu, po kateri se sme vsakogar zapreti, če je na su-
mu, da se mu ne more zaupati.

Knez Starhemberg pa je prisegel pomoč s svojim »Heimatschutzom«.

Naročajte in širite „Del. Politiko“.

Strokovna komisija za Slovenijo je predložila sledečo kandidatno listo:

Kandidati:

1. Čobal Melhior, ravnatelj konsuma, Zagorje.
2. Toman Franc, kovinar, Jesenice.
3. Vučko Ivan, tekstilec, Maribor.
4. Murn Filip, rudar, Trbovlje.
5. Jakomin Lovro, strok, tajnik, Ljubljana.
6. Šušteršič Franc, zidar, Ljubljana.
7. Svetek Franc, zadružni tajnik, Celje.
8. Bricelj Niko, mizar, Ljubljana.
9. Kerč Franc, kemični delavec, Kranj.
10. Godnik Viktor, zlatar, Celje.
11. Arh Jurij, strokovni tajnik, Zagorje.
12. Čelešnik Rado, uradnik O. U. Z. D., Ljubljana.
13. Selan Marija, tajnica gospod. pom., Ljubljana.
14. Prezelj Anton, krojač, Ljubljana.
15. Moškrič Jože, grafični pom. delavec, Ljubljana.
16. Sedej Lojze, uradnik, Ljubljana.
17. Kellner Alojz, steklar, Hrastnik.
18. Dvoršak Ivan, mestni delavec, Maribor.
19. Ravšer Anton, rudar, Črna.
20. Bester Alojz, kovinar, Moste pri Ljubljani.
21. Jelen Adolf, novinar, Maribor.
22. Sova Stane, predilničar, Tržič.
23. Čamernik Ivan, tobačni delavec, Ljubljana.
24. Židan Mihael, sodar piv. »Uniona«, Ljubljana.
25. Oset Franc, delavec, Celje.
26. Gerdej Anton, kovinar, Javornik.
27. Garjanc Jože, rudar, Trbovlje.
28. Kavčič Vinko, strojnik, Kamnik.
29. Serap Ivan, mizar, Maribor.
30. Rome Franc, strojnik papirniške tovarne, Vevče.
31. Zupan Rajko, plačilni natak, Ljubljana.
32. Videtič Julij, brivec, Ljubljana.
33. Judec Franc, rudar, Zabukovca.
34. Hercog Mihael, čevljar, Ptuj.
35. Hribar Franc, tekstilec, St. Pavel pri Preboldu.
36. Ravšelj Jakob, lesni delavec, Stari trg.
37. Bele Ivan, krojač, Maribor.
38. Beguš Štefan, tekstilec, Kočevje.
39. Koman Ivan, tesar, Moste pri Ljubljani.
40. Pobej Franjo, pek, Celje.
41. Pec Aleksander, kamnosek, Ribnica na Pohorju.
42. Bučan Franc, mizar tobačne tovarne, Ljubljana.
43. Čej Leopold, sprev. cestne žel., Ljubljana.
44. Germ Ludvik, kovinar, Slov. Bistrica.
45. Ošlak Ferdo, tekstilec, Maribor.
46. Valenčak Ferdo, rudar, Velenje.
47. Pristov Franc, ključavničar »Jugobruna«, Kranj.
48. Juh Luka, kovinar, Guštanj.
49. Glaser Marija, tekstilna delavka, Maribor.
50. Premužič Štefan, usnjarski delavec, Šoštanj.

Namestniki:

1. Jernejčič Franc, upravnik, Ljubljana.
2. Bucek Jože, kovinar, Dobrava.
3. Rodošek Katarina, tekstilna delavka, Maribor.
4. Vrtačnik Ivan, rudar, Trbovlje.
5. Žager Ivan, tekstilec, St. Pavel pri Preboldu.
6. Hadt Ivan, zidar, Maribor.
7. Vuk Ivan, tajnik, Ljubljana.
8. Erjavec Alojz, mizar, Ljubljana.
9. Praust Anton, usnjarski delavec, Kranj.
10. Goručan Jože, topilec, Celje.
11. Bazel Ivan, rudar, Zagorje.
12. Ropret Ivan, železo-strugar, Ljubljana.
13. Jelničar Roza, gospodinjska pom., Ljubljana.
14. Smerajc Andrej, krojač, Ljubljana.
15. Gabrijan Lojze, grafičar, Maribor.
16. Vertnik Rudolf, pek, Ljubljana.
17. Weinberger Engelbert, steklar, Sv. Križ — Rog. Slatina.
18. Jegrišnik Albin, ključavničar, Celje.
19. Lesnik Rudolf, rudar, Mežica.
20. Krežar Ivan, modelni mizar, Ljubljana.
21. Grgič Vinko, šofer, Maribor.
22. Kosmač Ivan, elektrifikar, Tržič.
23. Demšar Polde, ključavničar tobačne tovarne, Ljubljana.
24. Rakuša Karol, pek, Maribor.
25. Kreuch Adolf, kemični delavec, Ruše.
26. Brenkuš Alojz, kovinar, Lesce.
27. Keše Ivan, rudar, Trbovlje.
28. Toni Peter, strojnik, Ljubljana.
29. Škrinjer Ivan, mizar, Maribor.
30. Spindler Karol, papirniški delavec, Sladki vrh.
31. Koritnik Oton, plačilni natak, Maribor.
32. Knez Franjo, brivec, Maribor.
33. Potočnik Jože, rudar, Liboje.
34. Canjko Franc, tržni nadzornik, Ptuj.
35. Juhant Franc, sprev. cestne žel., Ljubljana.
36. Razdrh Feliks, kurjač parne žage, Stari trg.
37. Rojc Vinko, natak, Ljubljana.
38. Podlipnik Franc, predilec, Litija.
39. Karu Jože, strojar, Ljubljana.
40. Novak Anton, zid. polir, Ljubljana.
41. Pišac Tomaž, cementni delavec, Trbovlje.
42. Andlovce Rezika, delavka tobačne tovarne, Ljubljana.
43. Koradej Anton, usnjar, Šoštanj.
44. Pristovnik Otmar, kovinar, Maribor.
45. Kolarič Josip, tekstilec, Maribor.
46. Rednak Jože II, rudar, Velenje.
47. Stare Franc, tekstilec, Kranj.
48. Preglau Avgust, kovinar, Muta.
49. Muršič Alojzij, kemični delavec, Maribor.
50. Bobič Anton, usnjar, Maribor.

Doma in po svetu.

Tajnik saveza grafičnih delavcev s. Jošt je nosilec liste razrednih strokovnih organizacij za volitve v zagrebško delavsko zbornico. Pri nas v Sloveniji je pa funkcionar podružnice grafičarjev g. Kosem na listi Narodne Strokovne Zveze. Ali se naši grafičarji ne bodo nič vprašali, kako je mogoče to, da kandidira na »modri« listi funkcionar organizacije, ki je včlanjena pri Mednarodni strokovni zvezi?!

Kaj so res tako prepričani o krivdi? Menda petkov »Slovenec« je objavil sliko udeležencev oz. obtožencev hitlerjevskega procesa zaradi požiga nemškega parlamenta. Tu je tudi slika kom. poslanca Torglerja, kjer »Slovenec« piše: »Torgler, ki je zasnoval požig.« Ta stvar je pa malo čudna. Torgler je sicer res obtožen tega, vendar, da je zasnoval požig nemškega parlamenta hitlerjevec Göring, bi bilo pa tudi že sicer trdoglavemu »Slovencu« lahko jasno. Zakaj neki nedolžne dolžiti in trditi neresnične stvari, o katerih je že ves svet prepričan, da so samo navadne ogabne izmišljotine? Pa vendar ni pojmovati krščansko resnicoljubnost na ta način?!

Dame agitirajo za volitve v Delavsko zbornico. Po beli Ljubljani so pričele agitirati za volitve v Delavsko zbornico. Pravico imajo. Toda prav iskrena agitacija to ni, ker agitirajo pri gospodinjah najprej in potem pri služkinjah in drugih nameščenkah v gospodinjstvu. Tembolj pa je zanimivo, da se za volitve v Delavsko zbornico zanimajo dame, ki smatrajo, da je služinčad podložništvo gospodinj in gospodarjev. Te agitatorke torej niso prave. Njih Delavska zbornica prav nič ne briga.

Še enkrat »Slovenija«. Na naše opozorilo glede njenega čudnega pisanja »Slovenija« ni dobro odgovorila. Postavlja namreč v isto vrsto resno kritiko in blatenje. Sicer nas pa veseli, da se »Slovenija« glede bistva tega vprašanja z nami strinja.

To je politika! — »Slovenec« se vedno v toplih besedah zavzema za Slovence pod Italijo. Zamolčuje pa dosledno to, da je cerkev v Italiji sklenila tak konkordat, ki omogoča neovirano poitalijančevanje Slovencev s pomočjo cerkve in njenih duhovnikov. Če hoče »Slovenec« res pomagati Slovincem v Italiji, naj se obrne predvsem proti Vatikanu.

Na goreče grmade bi tudi naši klerikalci radi spravili svoje nasprotnike. Tako škofijski list v Djakovu

Kandidatna lista Zveze privatnih nameščenecv Jugoslavije.

Kandidati:

1. Petejan Josip, uradnik, Maribor.
2. Pibrove Rudolf, trgovski nameščenec, Celje.
3. Avžlahar Ladislav, trgovski pomočnik, Ljubljana.
4. Pelikan Hubert, knjigovodja, Maribor.
5. Zahorik Anton, rudniški paznik, Zagorje.
6. Tramšek Franc, tekstilni mojster, Maribor.
7. Dobay Anica, hranilniška uradnica, Maribor.
8. Schmidichen Mario, industrijski uradnik, Celje.
9. Malovrh Drago, industrijski uradnik, Ljubljana.
10. Dobrinčič Ivan, trgovski pomočnik, Ljutomer.

Namestniki:

1. Piuka Karmen, bančna uradnica, Maribor.
2. Kimeswenger Adolf, trgovski pomočnik, Ljubljana.
3. Koželj Kazimir, trgovski pomočnik, Celje.
4. Meglič Ludovik, trgovski pomočnik, Ljubljana.
5. Pock Izidor, rudniški nameščenec, Zagorje.
6. Novak Josip, uradnik tekstilne tovarne, Maribor.
7. Kocjan Franc, skladiščnik, Celje.
8. Jelenc Gojmir, odvetniški pripravnik, Maribor.
9. Jevnikar Angela, uradnica, Ljubljana.
10. Jelen Olga, odvetniška uradnica, Maribor.

Van der Lubbe utegne umreti?

»Požigalec« nemškega parlamenta je stopil v gladovno stavko. Povsem je propadel. Sedežega morajo podpirati. Sodišče bo moralo razpravo odgoditi. Kaj je vzrok gladovne stavke še ni znano. Ali bi morda moral priznati »požig«, ki ga doslej še ni priznal? Ta dogodek je v razpravi senzacionalen ter silno oslabi

resnost procesa. Privatne vesti sumijo zastrupljenje.

Društvo narodov naj pozove Avstrijo na odgovor?

Zveza francoskih strokovnih organizacij je izdala oklic na francosko vlado, v katerem zahteva z ozirom na zadnje izpembe položaja v Avstriji, da se o avstrijskem problemu razpravlja v Društvu narodov.

Koalirane stranke v čehoslovaški vladi so se zedinile na skupen program večje vladine autoritete v boju proti vsem prevratnim elementom v republiki (v glavnem proti rotarenju nemških nacionalnih socialistov). Stojte slejkoprej na stališču demokracije, ne bodo pa pripustile, da bi se demokracija zlorabila v prevratne namene. (Čehoslovaško vlado tvorijo tudi socialni demokrati.)

Vsakdo lahko svobodno voli pri volitvah v Delavsko zbornico, ker so volitve tajne

Tone Maček:

Slučaj Kumberger.

»Da,« je hitel z odgovorom France in zopet dvignil roko s knjižico. Inženir jo je vzel:

»Aha, Franc Kumberger. Pojdite z menoj.«

Inženir je v svoji pisarni pregledal knjižico, premeril Franceta od nog do glave, vprašal, če je zdrav, če se ne boji nobenega dela, če še ni delal dozda v kaki tovarni ali v rudniku? Z odgovori je bil menda zadovoljen.

»Bomo poskusili z vami. Opominjam vas pa, da se izogibljate ljudi, ki sejejo med rudarji nezadovoljstvo in hujskačo proti gospodom.«

Sedel je in napisal listek, ki ga je izročil Francetu, njegovo knjižico je pa spravil v predal.

»S tem listkom pojdite popoldne ob treh k rudniškemu zdravniku, da vas preišče, če ste zdravi, potem pa prinesite listek nazaj v pisarno. Z Bogom.«

France je šel lahkimi koraki skozi prvo sobo. Rad bi videl, da bi uradnik, ki ga je odklonil, videl njegov uspeh, a ta se ni niti zmenil zanj. Zunaj pred vrati bi bil najraje zavriškal. S klobukom je mahal Janezu naproti.

»Torej se je dobro izteklo?«

»Da, zahvaliti se pa imam tebi. Če bi ti ne bil prej prosil zame, bi ne bilo nič.«

France je pripovedoval kako se mu je godilo v pisarni.

»O, vem kako je. Če bi ti tistemu uradniku pomolil s knjižico bankovec za deset kron, bi niti ne rabil inženirja. Kdor maže ta vozi. V skraj-

nem slučaju bi ti jaz posodil. Če pa je šlo brez tega, tembolje.«

Ob štirih je šel France k zdravniški preiskavi v ambulatorij male rudniške bolnice. Zdravnik ga je malo potrkal po plečih, po prsih, pogledal mu je stopala, preizkusil oči in posluh, in je zapisal na listek, ki mu ga je France dal: »Tauglich«. Kajti, opazil je na listku komaj vidno kljukico, ki je pomenila željo ravnateljstva, da Franceta potrdi. Včasih so prihajali ljudje tudi z drugačnimi kljukicami k preiskavi, ki so pomenile, da zdravnik prinašalca pod nobenim pogojem ne sme potrditi sposobnim. V takih slučajih je moral zdravnik prevzeti naše zamero vplivnejših ali nezaželenih prosilcev, kateri se je ravnateljstvo iz gotovih razlogov hotelo izogniti.

Izkaz o preiskavi je nesel France nazaj v pisarno. Uradnik mu je pokazal vrata v sosednjo sobo. Inženir je vzel listek:

»Sprejeti ste. Kdaj začnete delati? Jutri?«

France pomislil:

»Gospod, če smem prositi, v sredo bi začel. Danes je ponedeljek, in jutri bi šel rad še domov po svoje stvari.«

»Dobro, bodite torej v sredo zvečer na mestu. Pridelili vas bomo Papeževi skupini. Podrobneje vas bo že on poučil.«

Vesel in lahkega srca je France odšel z Janezom k »Birtiču«, da zalijeta ta uspeh z merico vina.

»Kakega pa bova? Štajerca« si itak že pil v Rebri, ampak »Dalmatina« še najbrž nisi. Njega poskusiva.«

Pri »Birtiču« je bil vedno velik promet. Bila je tu trgovina, pekarna, mesarija in dve gostilni, vse pod eno streho. Kakor tvor, ki iz vsega telesa skupaj levkozyte vleče. V prvem nadstropju velike hiše se je nahajala velika gostilniška soba, s posebno gosposko sobo. V pritličju so se nahajale kleti. V enem delu te kleti so bile postavljene navadne mize, ob katerih so bile v tla zabite dolge lesene klopi. To je bila Birtičeva »Dalmatinska klet«. Prvi teden po plačilnem dnevu so bile klopi v tej kleti vedno gosto zasedene. Iz nje se je cel dan slišal hrup, smeh, živketanje kozarcev, prepir in hrupavo petje. Če si vstopil s ceste, si moral nekaj časa obstati v popolni temi, dokler se ti niso oči privadile na mrak in si skozi gost tabakov dim zamogel razločevati posamezne obraze. Skromna svetloba je prihajala samo skozi odprta vrata, skozi katera je vodilo par stopnic v klet. Po mizah je teklo vino in je v debelih curkih curkalo na ilovnata tla, ki so bila od rdeče tekočine vsa razmočena in so noge pivcev mezgale po blatu, od katerega se je dvigala odvrtno kisla dišča para. Lepa Dolinškova Rozika je tekala po kleti sem in tja s polnimi rokami steklenic in kozarcev. Zdaj je švignila skozi hrastova vrata v poleg se nahajajočo vinsko klet, kjer so stali vinski sodi v dveh vrstah, zdaj je zopet hitela po lesenih stopnicah v temnem ozadju navzgor v gostilniške prostore, da prinese gostom kak pogret gulaž ali kos konjske klobase. Pri tem je venomer žvrgolela in se šalila s pivci, ki so ji delali dvomljive poklone.

(Dalje prihodnjič.)

Rdeča je delavska glasovnica!

Bela in modra
sta barvi naših nasprotnikov

sprašuje. »kdaj bo že vendar tudi pri nas prišel čas, da se tako kot v Nemčiji, zažgo na grmadah vse marksistične knjige in da bi se odprla svobodna pot krščanski knjigi, krščanskim vrlinam«, odnosno »etični državi«, kakor »Slovenec« imenuje novo avstrijsko reakcijo. Če si želite tega, delavci, potem izvolite v Delavske zbornice in občine zavezničke kljukastega križa!

Nepošten advokat, »Slovenec« in »Jutro«. — Ne samo v Skoplju, temveč po vsej državi, je vzbudila veliko senzacijo vest, da so v Skoplju zaprli odvetnika dr. Andreja Druškovića zaradi številnih goljufij... Dr. A. Drušković je bil pred 6. januarjem vpliven politik bivše samostojne demokratske stranke in tajnik pok. dr. Žerjava in baš zaradi tega je njegova aretacija tem bolj izzvala senzacijo, tako je poročal »Slovenec« z dne 20. t. m. Drugi dan je pa poročalo »Jutro«: »Aretacija dr. Druškovića je vzbudila v vsej skopski javnosti največjo senzacijo, saj je bilo splošno znano, da je bil dr. Drušković zastopnik in zaupnik škopskega nadškofa in je zastopal tudi škofijski ordinariat. Pred dvajsetimi leti je bil res pristaš takratne SDS, je pa kmalu prešel v drug tabor in bil v zadnjih letih eden najožjih zaupnikov in sodruginov bivše klerikalne stranke.« — »Slovenec« in »Jutro« si lahko stisneta roke, ko si izposojata drug drugemu tako dobre zaupnike.

Kaj zahtevajo rudarji pri Alpinski družbi na Gornjem Štajerskem. Delavci pri tej družbi so najbolj izkoriščani delavci. V štirinajstih dneh je opravil rudar pet delavnikov. Zaslужil je 25.38 šilingov. Za bolniško blagajno, davek, lišč in obratno doklado je plačal 10.88 šilingov. Končno je prejel plače 14.55 šilingov, to je en šiling na dan. Rudar ima 35 let službe in pet otrok. Stavka je bila torej v obupu utemeljena. To je samo en primer.

Internacionala dinamita.

Razne razorožitvene in mirove konference so se vršile že pred svetovno vojno. Tak kongres je bil n. pr. leta 1892 v Bernu. Povabili so nanj tudi Alfreda Nobela, izumitelja in tvorničarja dinamita. Povabilo ni bilo ironično. Alfred Nobel je bil »prijatelj miru«. Nobel se ni odzval povabilu; opravičil se je z besedami: »Moje tovarne bodo morda prej napravile konec vojnam nego vaši kongresi. Tisti dan, ko bosta dve armadi v stanju, da uničita druga drugo v eni sekundi, tedaj se bodo vsi civilizirani narodi s strahom izogibali vojne.«

To je bil izgovor pred njegovo lastno vestjo.

Leta 1895 je A. Nobel umrl. Zapustil je premoženje 32 milijonov švedskih kron. Obresti tega premoženja se vsako leto razdele petim ljudem: trem učenjakom, enem pisatelju in enem človeku, »ki je največ pripomogel k pobratenju narodov«.

Podjetje, iz katerega izvira vse to bogastvo, je Nobelov dinamični trust. Dividende znašajo povprečno nad 20 odstotkov. Nobelov trust ima svoje podružnice po vsem svetu pod različnimi imeni. »Dynamit-A.-G.«, prej A. Nobel Hamburg, je »lifrilo« »nemški« dinamični trust; »Nobels Explosives Com.« v Glasgowu »lifrilo« angleški dinamični trust; »Japanese Explosives Ltd.« japonski, a »Société An. d'Arendonca« je politivna postavka belgijskega vojnega ministrstva. Med svetovno vojno je en isti trust preskrboval z dinamitom entento in nemško-zavezniško vojsko.

Po svetovni vojni je prevzela vodstvo dinamične in ternacionalne »IG-Farbenindustrie«. Prenovljena internacionala je tu. Skrb za to, da dobi vsak narod svoj dinamični, poskrbela bo, da se tudi vsak narod navduši za novo vojno, v kateri se bo mogel uporabljati dinamični — v srečo in blagostanje dinamičnih delničarjev.

Sport.

V nedeljo, dne 1. oktobra prične jesensko prvenstveno tekmovanje II. razreda. Kot prvi par nastopita dopoldne ob 10. uri na igrišču Svobode S. K. »Panonija«, Murska Sobota : D. S. K. »Svoboda«, S. K. »Panonija« je novoustanovljen klub, ki razpolaga z zelo dobrimi igralci in se je z vso vnemo pripravil na to prvo srečanje v Mariboru. D. S. K. »Svoboda« se je tudi dobro pripravil za to tekmo, zato obeta ta tekma biti zanimiva in lepa borba za točko. Ob pol 9. uri predtekma juniorji. Delavci, nameščenci in prijatelji delavskega sporta pridite na igrišče »Svobode«, da manifestirate za zmago mariborskih delavcev.

Ali nas bodo poplave kaj učile?

Regulacijo Savinje zahtevamo!

Zadnje poplave so napravile v Celju in celi Savinjski dolini ogromno škodo. Zlasti revnejši sloji, ki stanejo po navadi po kletnih prostorih, so zgubili prav vse, kar so v svoji revščini še premogli. Bliža se zima, ljudje so brezposelni, ali pa životarijo z zelo skrajšanimi zaslužki. Sedaj so pa zgubili še tistih par cap, ki so jih imeli pripravljene za mrzlejšše dneve. Hudo je onim, ki jim je bil uničen poljski pridelek ali onim, ki jim je voda odnesla les in slične stvari, toda položaj revežev je pa direktno obupen, zato upamo, da se bo organizirala čimprej pomožna akcija in da se bo ozirala v prvi vrsti na tiste, ki so zgubili prav vse. Sicer se pa slišijo prav pikre opazke na račun regulacije Savinje in njenih pritokov. Samo v Celju in okolici imamo okoli 1000 delavcev, ki so brezposelni in bi se z njimi sijajno izvršila regulacijska dela. Slišimo pa vedno isti odgovor, da ni denarja. S tistim denarjem, kolikor napravi Savinja vsako leto škode, bi jo lahko že 10 krat regulirali. Slednjič se bo pa tudi za brezposelne moral najti denar, kajti živi v zemljo vendar ne pojdejo. Ali bi torej ne bilo pametno dobiti denar na kakršenkoli način.

pa izpeljati regulacijo rek, s čemer bi bilo prebivalcem prihranjene mnogo škode, brezposelni bi imeli pa za služek in eksistenco. — Če dosedaj ni bilo najti dovolj energije, da se ta problem reši, naj se uredi vsaj sedaj, ko so posledice dovolj očitne, da je to delo potrebno. Menda vendar ne bomo postavljali zopet lesenih mostov, ki končno tudi nekaj stanejo, trajajo pa do prihodnje povodnji, ki jo imamo lahko že letošnjo jesen, gotovo pa spomladi, kakor je že običajno. Kaj če bi pri tej priliki, ko moramo zidati mostove, uredili stvar tako, kakor je zamišljena v mestnem načrtu? Sedaj je čas, da tudi Celje modernizira svoje lice, da ne bomo čitali po časopisju o regulacijah v Ljubljani, o raznih delih v Mariboru, ru, dočim se pri nas nič ne gane. Mestni očetje, sedaj imate priliko dokazati, da se zavedate, da bodo tudi za mestne občine čimprej volitve. Bilo bi slabo, če bi ne imeli volilcem nič pokazati. Intervencije pri tovarnarjih, naj svoje delavce »pouče« o potrebi volitve te ali one liste, tudi ne bodo večno uspevale. Saj veste, kako je; berač se slednjič še mraza privadi in se ga več ne boji!!

Delavska zborovanja v Ribnici na Pohorju.

Minulo nedeljo je zopet odločno spregovorilo naše delavstvo v znanih proletarskih postojankah v Ribnici na Pohorju in v Breznem.

Dopoldne so se zbrali delavci kamnolomov in drugih obratov v veliki gostilniški dvorani v Ribnici, kjer je otvoril pred nabitno polno dvorano zborovanje predsednik Stokovne organizacije s. Aleksander Pec, in pozdravil došla govornika iz Maribora, urednika Viktorja Eržena in dr. Avg. Reismana. Oba govornika sta nato v nad 2urnih govorih zbranemu delavstvu razlagala naj-

bolj pereča vprašanja socialne zakonodaje, predpise glede volitev v Delavsko zbornico in občino. Dvorana je bila mnogo premajhna za številne udeležence, tako da so morali stati tesno eden poleg drugega in še sosednja soba je bila polna poslušalcev. Kljub temu so delavci vztrajali ves dopoldan, in še tudi po govorih iskali informacij v nešteti svojih težavah in skrbih.

Po tem zboru pa so se delavci vsedli k posvetovanju glede občinskih volitev in sklenili postaviti svojo posebno delavsko-kmečko kandidatno listo.

Revščina delavstva v Breznem.

Popoldne sta se podala govornika tega zborovanja v Brezno, kjer se je kljub deževnemu vremenu zbrala izredno številna družina po hribih raztresenega delavstva. V Breznem je delavski pokret še mlad, a je kljub temu poglaval že globoko svoje korenine. Za to je bil najboljši dokaz nedeljski shod, katerega so se udeležile v posebno lepem številu tudi delavke. Saj pa je tudi potrebno, da se ravno v Breznem delavstvo zbira in organizira k boju za boljši kos kruha.

Delavke in delavci so z vso pazljivostjo sledili predavanjem urednika Eržena in

dr. Reismanu in sklenili iti takoj na delo, da razpredejo niti svoje strokovne organizacije po vseh obratih Brezna in delavnicah in tudi po vseh žagah, kjer imamo enake trpine, za katere se doslej ni nihče brigal. Zborovanje je vodil v Breznem s. Vrance. V Ribnici in v Breznem so se končno priglasili novi naročniki »Delavske politike«, kar je še najlepši uspeh teh lepih delavskih zborovanj.

Naši sodrugi in sodružice so povsod korajžni in gredo z novim navdušenjem na delo za svojo boljšo bodočnost!

LETOŠNJE KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE

bodo posebno lepe. Med njimi bo tudi znamenita knjiga »Dialektični materializem«. — Plačajte članarino 20 Din že zdaj!

Ljubljana.

»Delavska zbornica je kriva...« Tako se pridružajo razni žuti okrog volilcev-cestnih železničarjev v Ljubljani in to celo ko so ti v službi in govore: »V nacionalne roke mora priti Delavska zbornica, da vam bo lahko zboljšala vaš položaj.« Zgodilo se je posebno markantno te dni (datum, če bo treba, bomo sporočili pozneje) v nekem tramvajskem vozu, ki je peljal med 3/4 na 3. in 3. uro popoldne iz Viča do mitnice. Sprevodnik je govoril vozaču: »Delavska zbornica je kriva, da imajo vozniki in sploh prometno osobe plačano delo samo za 8 ur, delati pa morajo dnevno 12 in 13 ur. Delavska zbornica se na razne intervencije cestnih železničarjev ni hotela v ta vprašanja vmešavati in delati, da bi se razmere izboljšale. Zato mora vsak volilec sedaj voliti žute, da bo Delavska zbornica prišla tako v prave roke.« Tisti sprevodnik je pač pozabil pristaviti, da je v sedanjih Delavski zbornici celo občinski svetnik in predsednik OUZD Ivan Tavčar, potem znani g. Rudolf Juvan in še nekateri; odločilni možje pri cestni železnici pa so še drugi gospodje, kakor Fetič itd. Zato cestni železničarji — vsi dajte v kuverto nepokvarjene rdeče glasovnice, ostali dve pa raztrgani.

»Kronika mesta Ljubljane in njene prebivalstva.« Ljubljanski občinski svet je sklenil v četrtek, da naj občina izda štirikrat na leto na štirih polah imenovano revijo v 1500 izvodih. Veljala bi revija okroglo 115.000 Din na leto. Del stroškov bi kriili inserati.

Maribor.

Taki so nacionalni šovinisti. V četrtek zvečer so znani nacionalistični elementi zopet razbili razobesno desko naših delavskih listov, medtem ko so par dni poprej isto vandalstvo zmagovalno izvršili tudi na Tržaški cesti. To divjaštvo uganjajo ljudje, ki si svojijo monopol narodnjaštva, ravno v dnehi, ko bi radi slavili in si svojili ravno takšen monopol nad proslavo podobnih razbijaških dogodkov, ki jih je uganjala nemška fakinaža z renegati v Ptuj pred 25. leti in ravno tako v Mariboru in Ljubljani. Kot rečeno, so izvršili to divjaštvo junaki noči na Rotovškem trgu. Zgodilo se je to že drugič, ko je bil osumljenec prvega razbijanja v poletju pred sodiščem radi pomanjkanja dokazov oproščen. Ne vemo — v čem se to banditstvo razlikuje od vandalstva, ki so ga uganjali od nemških purgarjev nahujskani fakini v Ptuj? Vsega tega ne beležimo iz strahu pred to posurovelo fakinažo, ampak da beležimo dejstva kot kronisti za vse to, kar bo še sledilo, da se ne zgodi nič drugega, kot je bilo osumljenec prvega razbijanja v poletju pred sodiščem radi pomanjkanja dokazov oproščen. Je značilno za te netopirje, da si upajo ponovno napadati baš institucije slovenskega delavstva, njihovo časopisje, respekt pa imajo pred nemškimi kapitalisti in slovenskimi milijonarji, ki izdajajo nemške časopise. Kaki »Mariborer Zeitung« ali nemško nacionalnemu zatiralcu našega delavstva si ti ljudje ne upajo ničesar napraviti. Naše delavstvo pa k sreči ni tako neumno, da ne bi vsega tega pravilno spregledalo in razumelo. Naših vrst radi tega takšno nočno razbijanje ne more boleti, a odgovornost čuvarja javnega reda radi tega ni nič manjša. Radovedni smo, kaj bodo rekli centralne oblasti v Beogradu. Ne mislimo pri tem samo napisnih desk naših listov, ki niso več varne sredi mesta, v ulicah, ampak tudi nastop razbijaških tolpa na znanem shodu. Mislimo, da smo dovolj povedali.

Nemčija izganja naše delavce. Te dni se je zopet vrnil iz Berlina nek naš delavec s svojo družino brez sredstev, ker je bil izgnan. Bil je v stalni službi v nekem steklarskem

IZJAVA.

Z ozirom na to, da je neki tuk. list priobčil zlobno notico, češ, da sem si podpisani potom mojega javnega delovanja med slovenskim in jugoslovenskim delavstvom in kot narodni poslanec zgradil vilo in ker to vest tajnim potom razširjajo gotovi, za to najeti agenti, izjavljam sledeče:

1. Dotičnemu listu, ki je to zlobno notico objavil, bom dal priliko, da bo njegov urednik te trditve dokazal pred sodiščem.

2. Ostalim pa, ki takim vestem in obrekovanju nasedajo in verujejo, pa svetujem, da naj se potrudijo k Mestni hranilnici in k zemljiški knjigi v Mariboru, kjer se bodo na podlagi tozadevnih spisov prepričali, čigava last je hiša ali kakor pravijo vila v dr. Medvedovi ul. št. 2, ki se glasi na ime Josip in Rozalija Petejan.

Moje tridesetletno javno delovanje je bilo tako, da se mi osebno ni treba prav nič bati in niti se braniti.

Ako sem se sedaj obrnil na sodišče, nisem to storil iz osebnih razlogov, temveč radi delavske in ostale mariborske javnosti. Jaz sem vedno prenašal vse politične napade od katerekoli strani so oni prišli, ne bom pa mirno prenašal razna sumničenja, katerih namen je škodovati moji osebni časti in poštenosti.

Maribor, 25. sept. 1933.

Josip Petejan.

podjetju že 30 let, pa je moral vse pustiti, pohoštvo in svoje prihranke v hranilnici; dali so mu samo 24 ur časa, da je spravil nekaj stvari v kovčke. Vse to, čeprav sta bila on in njegov oče rojena v Nemčiji, ker se je že njegov stari oče pred 80. leti izselil iz okolice Planine v Nemčijo, in izgnani delavec niti slovenski ne zna, ima pa seveda madež, da ni »čiste« nemške krvi. — Neki Slovenci so pa trdili, da se jim pod Hitlerjem boljše godi.

Vse, kar rabite za pisarne, kupujte v trgovini Ljudske tiskarne d. d., Slomškov trg 6

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Celje.

Za občinske volitve v okoliški občini vlada tudi med delavci in nameščenci razmeroma zelo velik interes. Reči je tudi treba, da že dolgo ni bilo toliko snubitev, kakor jih doživljajo delavci zadnje čase. Eni pripovedujejo, da bodo imeli tako kandidatno listo, ki jo bodo blagoslovili tovarnarji. Zopet drugi pa pravijo, da znajo v občini samo oni vladati. Delavci in nameščenci pa premišlujejo, kako bi najuspešnejše povdarili svojo zahtevo, naj se okoliška občina kratkoma priključi mestni in naj se iz obeh napravi v resnici občino, ki bo zares v stanu voditi moderno komunalno in socialno politiko. Tako politiko, ki se je pa vodila do sedaj, je pa vredna kvečjemu kake — hribovske vasi in gospodje od vseh strani naj nam ne zamerijo, če se zanj nismo in se ne bomo mogli ogrevati. Naša parola, za katero bomo šli z vso doslednostjo, je: Združitev obeh občin!

Na Teharjih so naši sodrugi pridno na delu za sestavo kandidatne liste za občinske volitve. V teharsko občino volijo tudi kovinarji iz Štor, kar nam daje garancijo, da se bo delavstvo v občini dobro uveljavilo. Seveda delavci ne izključujejo sodelovanja s kmetskim slojem, tako da bo ta lista resnična manifestacija delavsko-kmetskega zavezništva.

Informacije glede občinskih volitev v celjskem okrožju dobite pri: Podružnici Delavske politike, Celje, Delavska zbornica. Na isti naslov pošljite tudi poročila o dosedanjem delu za občinske volitve.

Zastopniki podjetnikov ne spadajo v Del. zbornico, zato oddajte rdečo glasovnico!

Jesenice.

Volilni imeniki so za volitve za jeseniško in belsko občino razporejeni in čas za reklamacijo je do vstevši 27. t. m. Količkor smo volilne imenike pregledali, smo ugotovili, da cele vrste naših sodrugov ni v volilnih imenikih in storjeno je vse, da tja pridejo, da nihče ne izgubi svoje glasovalne pravice. Pri mnogih so pa tudi imena precej popačena in jih bo treba popraviti, da jih kdo ne bi hotel prikrajšati za njih volilno pravico. Opaziti je tudi, da zlasti železniška uprava skrbi za to, da bodo vsi železniški uslužbenci lahko »izvrševali« dr-žavljanske pravice. Dan za dnem so na ob-čini razni odposlanci železnice s plačilnimi spiski in uradnimi seznama podrejenih jim oseb in pregledujejo volilne imenike, če so vsi notri. Menda so vršili klamirali že 72 železničarjev. Na Jesenicah bo volilo okrog 400 železničarjev, ki stanujejo od Ljubnega in Podnarta do Kranjske gore in Bohinja, ampak so slučajno v staležu Jesenice. Tako bodo železničarji precej odločali na Jeseni- cah in upati je, da bodo lahko tudi svobod- no in po svoji najboljši vesti odločali — Svetujemo, da se vsakdo pobriže za svoje pravice. Omenjamo še, da so volišča neko- liko prestavljena in različna kakor zadnjič in da naj se vsakdo pride informirati v De- lavski dom, kje bo volil. Glavne izpremembe bomo pa objavili prihodnjič.

Volilni boj na Jesenicah se je že pri- čel. Nekaj časa so se vršile snubitve in že- nitve za posamezne skupine, potem so se pa pogajanja razbila in zdaj je jasno, da nastopijo na Jesenicah tri liste, morda še kaka več. Delavstvo nastopi samostojno in nosilec liste delavske skupine bo **Ivan Če- lesnik** in ne dr. Ivo Štepihar, kakor so poročali drugi listi. Dr. Štepihar bo na delavski listi drugi. Delavska lista je že definitivno sestavljena in odobrena od de- lavskih zaupnikov na več sestankih in da- nes lahko povemo, da so poleg delavstva iz tovarne zastopani na njej tudi drugi sloji, tako železničarji, kajžarji, obrtniki, tov. uradniki itd. Upati je, da bo delavstvo po- kazalo, kaj pomeni na Jesenicah in da bo korporativno volilo in izvolilo delavsko li- sto in njene zastopnike. Prepričani smo, da jo bo vse delavstvo sprejelo z navdušenjem. Člani bivše SLS so si na gospodarski listi izbrali za nosilca odvetnika dr. Stanovnika. Liberalci pa nastopijo predvsem na listi Jug. nacionalne stranke in za nosilca so iz- brali dosedanjega župana mr. ph. Jožeta Zabkarja. Delavstvo je prepričano, da bo njih lista z delavcem kot nosilec dosegla sebe vreden in časten uspeh. O nadaljnjih korakih homo pa obveščali naše delavstvo sproti.

Tatvina za tatvino na Jesenicah. V zadnjem času se je na Jesenicah od neko- munda priklatlila tolpa vlomilcev, ki so kar moderno opremljeni, tako s svinjskimi no- gami in svedri, kakor da bi bili tam od Trsta doma. Sedem vlovov je beležijo v zad- njem mesecu. Tako so n. pr. v noči od pet- ka na soboto (15.—16. t. m.) vlomili v bla- gajno trgovca z železnino Klabusa na Jese- nicah in v glavno zalogo tobaka, ki je v Tršanovi hiši. Plen menda ni bil premajhen in so nabrali razmeroma precej denarja pa tudi blaga. V noči od nedelje na ponde- ljek (17., 18. t. m.) so vlomili v Krekov pro- svetni dom, kjer so krojaču, ki je v domu, odnesli blago, iz kleti pa vino in šampa- njec, toda skupni plen ni bil prevelik. Za- nimivo je to, da vlamljajo na najbolj pro- metnih krajih in brez vsake nevarnosti od- našajo blago, ne samo denar. Vse je že dalj časa kazalo, da bo to neki domačin. In res, pred nekaj dnevi so prišli v Ljub- ljani v nekem hotelu Ruperta Planinca, do- ma iz Videm-Krškega, ki je bil na Jeseni- cah elektricar pri KID in se je običajno družil samo z boljimi krogi. Ta vlomilec je zdaj priznal že vse vlome in upati je, da je jeseniško okrožje že rešeno pred takim strahom. Podrobnosti o tem homo še obja- vili.

Koroška Bela.

Tudi na Koroški Beli se je pričel vo- lili boj. Snubitve in ženitve so se razbile in tri liste bodo gotovo. Delavska lista je že definitivna in od zaupnikov potrjena. No- siler bo s. Šoberl Virgilij, tov. delavec s Koroške Bele, njegov namestnik pa s. Mo- horič Franc, tov. delavec in glavni delavski zaupnik KID. Na Jesenicah. Obadva sta bila že doslej v občinskem odboru. Tudi razni uskok iz delavskih vrst na druge liste ne bodo zajezili zmagovalnega pohoda delavstva pri nas in bodo nasprotno še bolj pojačali delo za lastne interese, ker so delavci uvi- deli kako nasprotniki postopajo. Javorni- ško in belsko delavstvo zaupa v svoje za- upnike in bo stalo za njimi do končne zma- ge. Boj bo sicer trd, toda zmaga bo naša. Nadalnja poročila pa še slede.

Pobrežje pri Mariboru

Dirka Delavskega kolesarskega društva na Pobrežju pri Mariboru v nedeljo, dne 17. septembra na vojaškem vežbališču na Tez- nu pri Mariboru je imela sledeči izid: 1. Se- niorji: Čeh Ivan, Engler Jože in Čerčič Ivan. 2. Juniorji: Meglič Franc, Černec Karol in Rozman Alojzij. 3. Staro moštvo: Černec Rudolf, Savinšek Ivan in Spindler Franc. 4.

Požig nemškega parlamenta pred sodiščem

Pravi požigalci sede na varnem.

Hitlerjev režim se je končno osmelil, da izvede proces proti poži- galcu nemškega parlamenta Van der Lubbeju in soudeležnikom bolgar- skim komunistom Georgiju Dimitri- jevu in še dvema ter bivšemu nem- škemu komunističnemu poslancu Torglerju. Proces v Lipskem se je pričel dne 21. t. m. in zbuja ogrom- no zanimanje, ker ga smatra vsa jav- nost za komedijo. Ne da se odvrniti suma, da so parlament zažgali fašisti sami, ker so potrebovali v volitvah močno parolo, da jo izrabijo proti delavstvu.

Kakor smo že poročali, je pred desetimi dnevi v Londonu ves teden razpravljalo o tej obtožbi mednarod- no sodišče najuglednejših pravnikov in odvetnikov, katerim je bilo zabra- njeno, da v Lipskem zagovarjajo ob- tožence. Razsodba londonskega so- dišča glasi: **Razen Van de Lubbeja so vsi obtoženci nedolžni.**

Požar je služil fašistom kot sred- stvo za agitacijo pri volitvah, ki mu je tudi koristilo. Zaraditega je prav verjetno, da so ga sami inscenirali. Ta rozsodba in delo sodišča so zade- vo precej pojasnili ter režimu moral- no in politično znatno škodovali.

Prvi dan obravnave pred lipskim sodiščem je bil zaslišan Van der Lubbe. Lubbe je opisoval svoje živ- ljenje ter izjavil, da ni komunist. Že med zasliševanjem je dal v zapisnik, da ne želi branitelja ter je odklonil tudi odvetnika, ki ga mu je preskr- bel njegova rodbina. Sodišče je pa sploh odklonilo tuje branitelje.

Van der Lubbe je slaboten člo- vek. Zmršenih las in sestradan do- kosti. Pri obravnavi je ob zasliševa- nju dajal nepopolne odgovore ali pa sploh ne. Bulil je predse ter se brez vzroka smejal. Zato so jeli sumiti, kar je itak očividno, da mož psihič- no ni normalen. Izvedel je na njem psihijatrično preiskavo sicer prof. Bomhoefer, ki je izjavil, da je Lubbe krepak in zdrav, kakor malokdo in duševno odgovoren človek. In med tem, ko je modri profesor govoril, se je pohlevni obtoženec Lubbe prav sladko smejal, kar je na resnost iz- vajanj nekoliko neugodno vplivalo.

V razpravi se je takoj dokazalo, da Lubbe s poslancem Torglerjem nikdar ni govoril.

Tudi na vprašanje odvetnika dr. Sacka (Torglerjev), če je Lubbe pri- znal, da je zažgal parlament, je kri- minalni komisar rekel, da Lubbe tega nikdar ni jasno priznal.

Pred sodiščem se nahajajo: Van der Lubbe, nemški poslanec Torgler ter Bulgari Dimitrov, Popov in Ta- nev. Vsi ti obtoženci taje udeležbo na požigu in dejansko niso imeli in- teresa na tem dejanju. Soobtoženci priznavajo, da so komunisti, zavra- čajo pa vsakršno krivdo.

Privatno londonsko sodišče, ki ga omenjamo zgoraj, je izdalo svoje sklepe o poročilu, ki obseza 36 stra- ni. V tem poročilu ugotavljajo:

Prvenstvo Delavskega kolesarskega društva za Dravsko banovino: Čeh Ivan, Černec Karol in Rozman Alojzij. Vsi dirkači, razen Englerja Jožeta iz Maribora, so iz Pobrežja. Udeležilo se je prireditve tudi članstvo iz Litije. Razdelitev nagrad se je vršila na ve- čer v društvenem lokalu v gostilni Kren na Pobrežju.

Vsi letni naročniki „Radiowelt“ dobe **zastoni** 14 karatno originalno ameriansko

zlato nalivno pero ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio- welt“. Naroča se Administration der „Radio- welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, Interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

1. a) Van der Lubbe ni komunist, marveč nasprotnik komunistične stranke.

b) Ugotoviti ni mogoče nobene sledi, ki bi kazala, da je požig parla- menta v zvezi s komunistično stran- ko.

c) Obdolženci Torgler, Dimitrov, Popov in Tanev niso le nedolžni glede tega, kar se jim očita, marveč tudi sicer niso v nikakršnem stiku ne direktno in ne indirektno s požigom.

2. Spisi, ustne izpovedi prič in drugi material, ki ga ima komisija, dokazujejo, da Van de Lubbe ni mo- gel sam zanetiti požara.

3. a) Upoštevajoč vse možnosti okoli parlamenta in v njem, je naj- verjetneje, da so morali požigalci po- rabiti podzemski hodnik, ki vodi iz državne zbornice v palačo državnega predsednika.

b) Požar je v času, ko je bil zane- ten, fašistom jako koristil.

c) Iz teh razlogov in drugih ute- meljevanj, ki se nahajajo v tretjem delu poročila, je sum opravičen, da se je izvršil požar po nalogu vodilnih fašistov.

Komisija priporoča, da naj sodi- šče, ki bo o tej tožbi razsojalo, teme- ljito presoja. Če bi se pokazala po- treba, da se po lipskem procesu ko- misija zopet sestane, bo vsa dejstva temeljito preiskala ter vse storila, da izdela še temeljiteje poročilo.

Oster nastop s predsednikom sodišča.

Glavni obtoženec Van der Lub- be se vede pred sodiščem v Lipskem prav klaverno. Ni požigalec, ni ko- munist; sploh se mu zdi vsa obrav- nava jako smešna. Odločno pa so se postavili po robu Torgler in bolgar- ski obtoženci. Dimitrov in Popov sta očitala tolmaču, da izjave nepravil- no prevaja. Dimitrov je izjavil, da je komunist moskovskega stila, ni pa bil v zvezi s komunisti v Nemčiji in je nasprotnik osebnega terorja. Naj- bolj se je pa Dimitrov začudil, ko mu je sodišče predložilo tiskano zaročno karto, češ, da se je zaročil z neko drugo ženo. Prvič v življenju je vi- del to tiskano karto. Dimitrov je namreč poročen in je dokaj začudeno pogledal, kaj hočejo fašisti s to falzi- fikacijo. Vsi bolgarski obtoženci so zanikali vsakršno krivdo na požigu nemškega parlamenta ter temeljito odgovarjali na obtožnico.

RAZGLAS O LICITACIJI.

MESTNO NAČELSTVO MARIBORSKO razpisuje za **dobavo in montažo cevovoda za vodovod v zgradbi carinske pošte**

I. JAVNO PISMENO PONUDBENO LICITACIJO,

za **popravilo lesenih ramp** pri carinskih skladiščih ob Einspielerjevi ulici

I. JAVNO PISMENO PONUDBENO LICITACIJO

ter za **popravilo carinskih skladišč** ob Einspielerjevi ul. v Mariboru

II. JAVNO PISMENO PONUDBENO LICITACIJO,

vse tri na dan 14. oktobra 1933 ob 11. uri dopoldne

v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponud- bena pripomočki se dobivajo proti plačilu napravni stroškov med uradnimi urami istotam, soba št. 3.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote uradnega proračuna, ki znašajo:

1. za dobavo in montažo cevovoda za vodovod . . . Din 67.792-10
2. za popravilo lesenih ramp . . . Din 48.574-53
3. za popravilo carinskih skladišč . . . Din 60.570-02

Za vsako izmed dobav je predložiti posebno ponudbo v posebni kuverti.

Ponudbe je kolekovati po § 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. marca 1932, Službene Novine br. 70-XXIX z dne 26. marca 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v „Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine in na razglasni deski mest- nega načelstva mariborskega.

Mestno načelstvo mariborsko.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon št. 2324.